

nicht anders behandeln, da slavan gothisch schweigen heisst; die Slawen selbst ziehen aber eine andere erklärung vor; in *drug nemški učejak H. Leo v istem časniku kaže*: »der name Nemeč würde dieselbe tiefere bedeutung haben wie mlécha (mlech, walch, wälsch, vlah — barbar in balbus), wenn er wirklich mit einem worte, welches undeutlich redend oder stumm bezeichnet, zusammenhinge. Möglich aber ist es wol auch, da jahrhunderte lang die Slawen im Gothenreiche und wol noch früher von deutschen herren regiert wurden, da der slawische name für fürst, herr (kniás) eine umbildung unseres deutschen wortes kuning ist; da der slawische name für adel (slachta) ebenfalls unser deutsches wort slahta ist — dass jenes wort niemec aus sanskritischem namata, a lord, a master; namita, revered, worshipped, bowed to, entstanden und nur zufällig dem worte, welches stumm bezeichnet, so ähnlich ist.« — *Pomenljivo je tudi, kar veli o tej izpeljavi naš učeni jezikoslov Kopitar v glag. cloz. str. 77.*

U. „Ném' mutus. Ném'c' m. homo mutus. Non probamus Germanorum apud Slavos appellationem, ném'c', huic etymo. tribui. Si enim Hungarorum Ném'et compares, potius tibi Nemetes venient in mentem, populus germanicus, Julii adhuc Caesaris tempore superstes; eo fortasse tempore (ζοόρω, ἀδύλω), quo Slavi vlah' appellavere Italum, et Germanum ném'c', longe potentior, certe Slavis vicinior“.

Popravki: V 19. listu v „Pomenkih“ str. 293 beri v 31. verstí ni bolje nam. in bolje; v 34. brez pike — in v 37. ϕ nam. δ; str. 294 v 2. v. íne nam. ime, v 12. psovanu nam. — avou; v 3. od spodej ni nam. je, in str. 295 v 20. v. sí nam. za opraviti.

P a š n i k.

Slomšekove vodila za katehete in učitelje.

Za cerkvijo je šola, njena hči, človeškemu rodu prva in naj imentnejša odgojilnica in učilnica; z vso močjo in skerbjo delajmo za njo, da se razvija in da more dobrote poverniti cerkvi in državi, ker obema odgojuje pridne in zveste delavce. Cerkev naj ji dá versko veljavo, država naj jo v vnanjih rečeh varuje; duhovni naj jo nikar v nemar ne pusčajo; in naj jo skerbno varujejo. Dušnemu pastirju naj bo šola tako draga, kakor punčica v očesu; on naj bo duša v šoli, da postane blagronosna.

Pred vsemi naj imajo dušni pastirji in učitelji pred očmi dvojni namen šole, da odgojujejo in podučujejo mladost najprej za nebesa; mladost naj izraste v pobožne kristijane, terdne v

veri, in potem za časni namen, da izraste v koristne ljudi in verle državljane.

Tedaj naj :

1) dušni pastirji razun navadnih šolskih pridig večkrat govore od kersanske izreje pri otrocih, kakor tudi od vrednosti šolskega poučevanja, posebno pa od dolžnosti staršev, da šoli pomagajo, da starši spregledajo, da pri kersanski izreji je njihova in njihovih otrok časna in večna sreča; kajti tega je dan danes posebno potrebno.

2) Da se šolska mladost kersansko izreja, se maša ne sme opusčati; otroci naj ali pojejo, ali glasno molijo, po navodu pobožnih opravil za šolarje. *) Kjer ne more šolska maša biti vsaki dan, naj bo po dvakrat na teden, in kjer tudi to ni mogoče, naj učitelji po dvakrat, n. p. v sredo in saboto, mladost v cerkev peljejo, in naj tam z njimi po navodu imenovanih bukvic molijo za starše in dobrotnike, da se tako v mladih sercih vnema in oživlja ljubezen do Jezusa, božjega prijatla otrok, in do deviške matere Marije.

3) Šolska mladost naj gre naj manj štirikrat v letu k spovedi in k svetemu obhajilu; tudi nedeljski učenci naj pristopajo z vsakdanjimi k svetimi zakramenti; šolski učenci in pomočniki naj jim z lepim zgledom svetijo in fari lep zgled dajejo. Kolikor bolj slovesno se obhaja prvo sv. obhajilo, toliko lepši sad bo obrodilo. Dušnim pastirjem naj bodo posebno priporočeni nezakonski otroci, rejenci, pastirji, dečki in deklice po službah, da ne ostanejo v nevednosti in da se, kolikor mogoče, kersansko izrejajo.

4) Mladost naj se verskih in nraavnih naukov djansko uči z ozirom na vsakdanje življenje; cerkveni prazniki naj se pri evangelskem razkladanju primerno razlagajo, in tako naj se otroci vpeljejo v cerkveno življenje. Otroci naj se tudi iz glave navadijo kratkih molitvic in jedernatih izrekov, da jih saboj v življenje vzamejo in zmirom Boga pred očmi imajo. Imenitna naloga in sveta dolžnost je za katehete in učenike, da tudi pri drugih naukih otroke napeljujejo, da vse pride od Boga in se zopet k Bogu povrača, da se šola požlahnuje s cerkvijo. Vsaka šola naj ima britko martro, in vsaka hoja k šoli naj bo otrokm tudi hoja k Jezusu.

*) Te bukve je Slomšek spisal, ko je bil šolski poročevavec pri sv. Andreju.

5) Za нравno izobraženje ljudstva tudi petje veliko pripomore, in se ne sme v šoli v nemar puščati. Prav serčno tedaj želim, da se mladost vadi нравnih lepih pesem, ktere jo navdušujejo za vero, resnico in krepost, ktere jo napeljujejo ljubiti domovino in cesarja, da se cerkveno in ljudsko petje požlahnuje in zboljša. Da nčenike in učence spodbudim, določujem 40 let vsako leto po 100 gl., tedaj za vsako dekanijo lavantinske škofije po 5 gl. v darilo za tisto šolo v dekaniji, ktera se v petji naj bolje obnaša. Okrajni šolski ogledniki naj tedaj pri vsakoletnih sporočilih o šolah omenujejo petja, in naj imenujejo tisto šolo, ktera zasluži darilo, in z odloko o sporočilih se bode to podelilo ali učeniku za malo darilo, ali pa se bodo šolske darila za učence nakupile.

6) Za rahlo otročjo starost prav primerno je lepo društvo detinstva Jezusovega; mladost se tudi za pozneje leta navadi keršanskega življenja. Namen te bratovščine je, da se pobožnost goji v otročjih srcih in da mali molijo za uboge ajdovske otroke posebno na Kitajskem, in tudi nekaj darujejo za njih otetje. Po več škofijah so radi sprejeli to društvo; tudi pri nas ne bo seme padlo na merzlo, nerodovitno zemljo.

K sklepu opominjam v Gospodu vse gospode, ki mladost učé in gojé, na njihovo sveto dolžnost, da navadijo šolsko mladost spodobnega, keršanskega življenja v cerkvi, v šoli in zunej šole; naj večkrat oprasujejo, kako se obnašajo, naj jih svaré slabih drušin in plesisč; naj gledajo na to, da otroci pridejo v šolo snažno oblečeni in umiti; nove šolske knjige jim dajo v tej reči potrebnega vodila, da šola ne bo le podučevala, ampak s božjo pomočjo izrejala po keršanski boljši zarod. Naj Bog blagoslovi naše delo! —

Vprašanja pri letošnjem konzist. spraševanju za nastopne učitelje.

1. Kteri nauk tiči v pregovoru: „Nulla dies sine linea“. „Ne zamudi dneva, da bi s peresom ne potegnil.“ *)

Od rimskega cesarja Tita se bere, da je nekega večera rekel svojim prijatlom: „Danes, prijatli, sem dan zapravil“.

*) Glej „Vernaleken Hilfsbuch zum I. Sprach- und Lesebuche Seite 30, Stilübungen!“